

Sygn. akt VI U 1999/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2018 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 12 września 2018 r., znak: (...)

w sprawie: J. Z.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę

oddala odwołanie.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił ubezpieczonemu J. Z. prawa do renty na podstawie przepisów ustawy z dnia 29.05.1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin .

Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji domagając się jej zmiany, powołując się na swoją działalność w latach okupacji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na to, że ubezpieczony nie przedłożył w organie rentowym odpowiedniego zaświadczenia wystawionego przez Urząd ds.(...)

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Ubezpieczony J. Z. urodził się (...) i pobiera emeryturę od dnia 1.01.1993 r. Ubezpieczony wystąpił w grudniu 2011 r. do Kierownika Urzędu (...)z wnioskiem o przyznanie uprawnień kombatanckich. Decyzją z dnia 23.12.2011 r. Kierownik Urzędu odmówił ubezpieczonemu przyznania uprawnień stwierdzając, że z uwagi na swój wiek ubezpieczony nie mógł pełnić w czasie wojny służby w organizacji konspiracyjnej G. (...). Decyzją z dnia 24.01.2012 r. Kierownik Urzędu utrzymał w mocy własną decyzję. Skarga ubezpieczonego na tę decyzję została oddalona wyrokiem Wojewódzkiego Sądu administracyjnego. (okoliczności bezsporne).

Stan faktyczny bezsporny był między stronami a został ustalony na podstawie dokumentów w aktach rentowych ubezpieczonego oraz dokumentów przedłożonych do akt sprawy przez ubezpieczonego, których prawdziwości strony nie kwestionowały.

Oceniając ustalony w sprawie stan faktyczny Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie,

Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego Kombatantom będącym inwalidami wojennymi lub wojskowymi przysługują świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w przepisach ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2193), w tym renta wojenna. Przepisy tej ustawy dotyczą wyłącznie żołnierzy oraz członków ich rodzin. Jednak przepis art. 12 ustawy o kombatantach upoważnia do korzystania z jej dobrodziejstw również kombatantom wojennym oraz osobom represjonowanym.

Zgodnie z art. 1 ust 1 ustawy kombatantami są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl ustępu 2 art. 1 za działalność kombatanką uznaje się:

- 1) pełnienie służby wojskowej w Wojsku Polskim lub w polskich formacjach wojskowych przy armiach sojuszniczych podczas działań wojennych prowadzonych na wszystkich frontach przez Państwo Polskie;
- 2) uczestniczenie w ramach polskich formacji i organizacji wojskowych w I wojnie światowej, w powstaniach narodowych i walkach o odzyskanie lub utrzymanie terytoriów Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach i organizacjach, w tym w działających w ramach tych organizacji oddziałach partyzanckich w okresie wojny 1939-1945;
- 4) pełnienie służby wojskowej w armiach sojuszniczych, a także w sojuszniczych organizacjach ruchu oporu w okresie wojny 1939-1945, z wyjątkiem formacji Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (NKWD) oraz innych specjalnych formacji, które prowadziły działalność przeciwko ludności polskiej;
- 5) pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach wojskowych lub organizacjach niepodległościowych na terytorium Państwa Polskiego w jego granicach sprzed dnia 1 września 1939 r. oraz w granicach powojennych w okresie od wkroczenia armii Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR) do dnia 21 października 1963 r., jeżeli były to formacje lub organizacje stawiające sobie za cel niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej;
- 6) uczestniczenie w walkach w jednostkach Wojska Polskiego oraz zmilitaryzowanych służbach państwowych z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii oraz grupami Wehrwolfu;
- 7) uczestniczenie w tzw. Niszczycielskich Batalionach ("Istribitielnych Batalionach") na dawnych ziemiach polskich w województwach: lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i wołyńskim w obronie ludności polskiej przed ukraińskimi nacjonalistami, w latach 1944-1945.

Art. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za działalność równorzędną z działalnością kombatanką uznaje się:

- 1) pełnienie funkcji cywilnych we władzach powstań narodowych oraz w administracji podziemnego Państwa Polskiego w okresie wojny 1939-1945, a także w podziemnych niepodległościowych organizacjach cywilnych w latach 1945-1956;
- 2) udział w okresie do 31 grudnia 1945 r. w walkach o zachowanie suwerenności i niepodległości Państwa Polskiego w zmilitaryzowanych służbach państwowych;

3) prowadzenie w okresie wojny 1939-1945 zorganizowanego i profesjonalnego tajnego nauczania dzieci i młodzieży;

3¹) dawanie schronienia osobom narodowości żydowskiej lub innym osobom, za których ukrywanie w latach 1939-1945, ze względu na ich narodowość lub działalność na rzecz suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej - groziła kara śmierci;

4) zaokrętowanie marynarzy polskich w charakterze członków załogi na statku bandery własnej lub bandery koalicyjnej, przeznaczonym do działań wojennych w okresie wojny 1939-1945;

5) uczestniczenie w latach 1914-1945 w walkach o polskość i wolność narodową Śląska, Wielkopolski, Ziemi Lubuskiej, Gdańska, Pomorza i Ziemi Kaszubskiej oraz Warmii i Mazur, a także innych ziem zagarniętych przez zaborców;

6) czynny udział w zbrojnym wystąpieniu o wolność i suwerenność Polski w Poznaniu w czerwcu 1956 r., który spowodował śmierć lub uszczerbek na zdrowiu;

7) poniesienie śmierci, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia na czas powyżej siedmiu dni w grudniu 1970 r. na Wybrzeżu wskutek działania wojska lub milicji podczas wystąpień wolnościowych.

W myśl art.3 ustawy do okresów działalności kombatanckiej lub równorzędnej z działalnością kombatancą zalicza się również czas przebywania:

1) w niewoli lub obozach internowanych oraz w obozach podległych Głównemu Zarządowi do Spraw Jeńców Wojennych i Internowanych (GUPWI) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, i obozach podległych Wydziałowi Obozów Kontrolno-Filtracyjnych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością kombatancą, o której mowa w art. 1 ust. 2;

2) w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady oraz w innych miejscach odosobnienia, w których warunki pobytu nie różniły się od warunków w obozach koncentracyjnych, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa, a także w więzieniach i poprawczych obozach pracy oraz poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych (GUŁag) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, a także w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski - spowodowanego działalnością, o której mowa w art. 1 ust. 2 i art. 2.

Aby zatem móc skorzystać z uprawnień przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, nie będąc żołnierzem, należy posiadać status kombatanta lub osoby represjonowanej. Ustalania co do tego, czy taki status posiada dana osoba czy też nie, dokonywane są jednak w trybie administracyjnym zgodnie z art. 22 ustawy o kombatantach. Przepis ten stanowi bowiem, że o spełnieniu warunków, o których mowa w art. 21, orzeka, w drodze decyzji administracyjnej, Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych lub osoby przez niego upoważnione, na podstawie udokumentowanego wniosku zainteresowanej osoby oraz rekomendacji stowarzyszenia właściwego dla określonego rodzaju działalności kombatanckiej lub represji. Rekomendacji udziela się bez względu na to, czy osoba ubiegająca się o uprawnienia zgłosi zamiar wstąpienia do stowarzyszenia. Na podstawie decyzji o przyznaniu uprawnień określonych w ustawie Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wydaje odpowiednie zaświadczenie (art.22 ust. 2 ustawy). A zatem to zaświadczenie, które winien przedstawić organowi rentowemu w niniejszej sprawie ubezpieczony, aby uzyskać prawo do świadczenia w postaci renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, możliwe jest do uzyskania tylko o ile istnieje decyzja przyznająca mu uprawnienia, wydana w trybie art. 22 ustawy o kombatantach. W niniejszej sprawie Kierownik Urzędu (...) odmówił ubezpieczonemu przyznania uprawnień kombatanckich a odwołanie od tej decyzji zostało prawomocnie oddalone przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w B., co przyznał ubezpieczony na rozprawie przed Sądem Okręgowym.

Z poglądów utrwalonego orzecznictwa sądowego wynika, że w postępowaniu o rentę kombatancą nie jest dopuszczalne badanie przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych jakie okresy powinny zostać zaliczone do okresów

szeroko rozumianej działalności kombatanckiej. Skoro bowiem ustawodawca przewidział w tym celu odrębne postępowanie, zakończone wydaniem, podlegającej odrębnemu zaskarżeniu, decyzji administracyjnej, prowadzenie niezależnie od powyższego ustaleń w sprawie o rentę skutkowałoby obejściem prawa. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4.12.1991 II PZP 3/91, OSNC 1992/6/103 LEX 13214).

Wielokrotnie Sąd Najwyższy wyjaśniał również w swoich orzeczeniach, że zarówno w postępowaniu przed organem rentowym, jak również przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych, okresy działalności kombatanckiej lub równorzędnej z kombatancką mogą być udowadniane tylko zaświadczeniami, o których stanowi art. 22 ust. 2 ustawy o kombatantach (wyrok z dnia 12 października 1993 r., sygn. II UR 5/93, niepublikowany). Sąd Najwyższy stwierdził, że brak zaświadczenia Urzędu (...)uniemożliwia zainteresowanemu uzyskanie prawa do renty kombatanckiej, niezależnie od tego, czy fakty te miały miejsce i czy osoba zainteresowana może wykazać związek pomiędzy tymi faktami a niezdolnością do pracy.

Bez pozytywnej decyzji uprawnionego organu w zakresie przyznania ubezpieczonemu uprawnień kombatanckich brak, zdaniem Sądu Okręgowego, w ogóle możliwości badania czy obecna niezdolność do pracy ubezpieczonego pozostaje w związku z wydarzeniami kwalifikowanymi przez ubezpieczonego jako działania represyjne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne.

SSO Ewa Milczarek